

$$\begin{cases} A_2 = [-2, \frac{7}{2}] \\ A_3 = [-5, 2] \\ A_1 = [-1, 4] \\ A_4 = [-7, 1] \end{cases} \Rightarrow A_2 \cap A_3 = [-2, 2]$$

$$\Rightarrow (A_2 \cap A_3) - (A_1 \cap A_4) = [-2, 2] - [-1, 1] = [-2, -1) \cup (0, 2]$$

$$\begin{aligned} A_1 &= \{-1, 0, 1, \dots, 7\} \\ A_2 &= \{-2, -1, 0, \dots, 6\} \\ &\vdots \\ A_n &= \{-n, -n+1, \dots, 0\} \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \bigcup_{i=1}^n A_i - \bigcap_{i=1}^n A_i = \{-n, -n+1, \dots, 7\} - \{-1, 0\} = \{-n, -n+1, \dots, -2, 1, \dots, 7\}$$

این مجموعه ۱۴ عضو دارد.

$$\begin{cases} A \cup (A \cap B) = A \\ A \cap (A \cup B) = A \end{cases}$$

نکته ۱ (قوانین جذب):

نکته ۲ (خواص شرکت پذیری اجتماع و اشتراک در مجموعه‌ها):

$$\begin{cases} A \cap (B \cap C) = (A \cap B) \cap C \\ A \cup (B \cup C) = (A \cup B) \cup C \end{cases}$$

$$A - B = A \cup B \Rightarrow A \cap B' = A \cup B \Rightarrow (A \cap B') \cap B = (A \cup B) \cap B$$

تساوی و خاصیت جذب در سمت چپ $\xrightarrow{\text{خاصیت شرکت پذیری در سمت راست}}$ $A \cap (B' \cap B) = B \Rightarrow A \cap \emptyset = B \Rightarrow \emptyset = B$

$$A - (B \cup C) = (A - B) \cup (A - C)$$

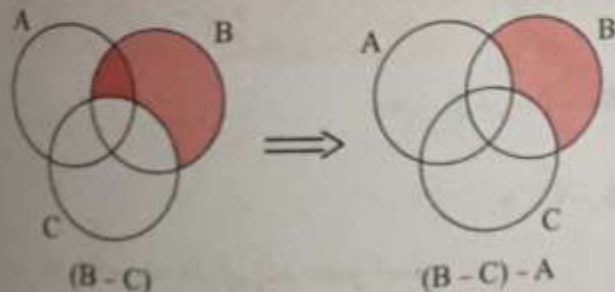
نکته (خاصیت توزیع پذیری تفاضل روی اجتماع):

$$(C - D) \cup (C - A) \cup (C - B) \xrightarrow{\text{شرکت پذیری}} (C - D) \cup ((C - A) \cup (C - B))$$

$$\xrightarrow{\text{عکس عمل توزیع پذیری}} (C - D) \cup [C - (A \cup B)] \xrightarrow{\text{فرض } A \cup B = D} (C - D) \cup (C - D) = C - D$$

$$\xrightarrow{\text{تفاضل روی اجتماع}} (C - D) \cup (C - D) = C - D \xrightarrow{\text{یا جایگذاری}} (A \cap B) - (A \cup B)$$

$$\xrightarrow{\text{دمورگان}} (A \cap B) \cap (A' \cap B') = (A \cap A') \cap (B \cap B') = \emptyset$$

گزینه‌های اول تا سوم ناحیه هاشور زده را مشخص می‌کنند. اما در گزینه چهارم داریم:

گزینه ۱۰

$$(A \cap (B - C)) - (A \cap B \cap C) = (A \cap B \cap C') - (A \cap B \cap C)$$

$$\xrightarrow{A \subseteq B} (A \cap C') - (A \cap C) = (A \cap C') \cap (A \cap C)' \xrightarrow{\text{دمورگان}} (A \cap C') \cap (A' \cup C)$$

$$\xrightarrow{\text{توزیع پذیری اشتراک روی اجتماع}} \frac{(A \cap C' \cap A) \cup (A \cap C' \cap C)}{\emptyset} = A \cap C'$$

گزینه ۳۰

$$A - B = B - A \Rightarrow A \cap B' = B \cap A'$$

به طرفین فرض $A \cap B$ را اجتماع می‌کنیم. آن‌گاه:

$$(A \cap B) \cup (A \cap B') = (A \cap B) \cup (B \cap A') \Rightarrow A \cap (B \cup B') = B \cap (A \cup A') \Rightarrow A \cap U = B \cap U \Rightarrow A = B$$

گزینه ۴۰

گزینه «۱»: $B \cap (B \cap A)' = A \Rightarrow B \cap (B' \cup A) = A \Rightarrow (B \cap B') \cup (B \cap A) = A \Rightarrow \emptyset \cup (B \cap A) = A \Rightarrow A \subseteq B$

گزینه «۲»: $B' \subseteq A' \Rightarrow B' \cap A' = B' \Rightarrow (B' \cap A')' = B \xrightarrow{\text{دمورگان}} B \cup A = B \Rightarrow A \subseteq B$

گزینه «۳»: $A - B = \emptyset \Rightarrow B \cup (A - B) = B \cup \emptyset \Rightarrow B \cup (A \cap B') = B$

$$\Rightarrow (B \cup A) \cap (B \cup B') = B \Rightarrow (B \cup A) \cap U = B \Rightarrow B \cup A = B \Rightarrow A \subseteq B$$

بنابراین هر سه گزینه «۱» و «۲» و «۳» درست هستند.

گزینه ۴۰

$$(B' - A')' \cup B = (B' \cap A)' \cup B \xrightarrow{\text{دمورگان}} (B \cup A') \cup B \xrightarrow{\text{شرکت پذیری}} (B \cup B) \cup A' = B \cup A'$$

$$(B \cup A')' = B' \cap A = B' - A'$$

که متمم آن به صورت رویه‌رو است:

گزینه ۲۰

$$(C \cup A' \cup B')' \xrightarrow{\text{تعمیم دمورگان}} C' \cap A \cap B = A \cap (B \cap C') = A \cap (B - C) = (A \cap B) - C = (A \cap B) - (A \cap C)$$

بنابراین گزینه‌های (۱) و (۳) و (۴) برابر هستند. از طریق نمودار ون نیز به سادگی قابل بررسی است.

گزینه ۲۰

نکته اگر حداقل یکی از دو مجموعه A و B نامتناهی باشند، اجتماع آن‌ها نامتناهی و اگر حداقل یکی از دو مجموعه متناهی باشد، اشتراک آن‌ها متناهی است.

نامتناهی $A' \Rightarrow A' \cup B'$ نامتناهی $A \Rightarrow$ گزینه «۱»

متناهی $A \Rightarrow A \cap B'$ گزینه «۲»

می‌تواند متناهی یا نامتناهی باشد $B' \Rightarrow B' \cup A$ می‌تواند نامتناهی باشد $B \Rightarrow$ زیرمجموعه نامتناهی: گزینه «۳»

می‌تواند نامتناهی باشد. $B' \Rightarrow A' \cap B'$ هم می‌تواند نامتناهی باشد و A' نامتناهی: گزینه «۴»

توجه کنید برای رد گزینه‌های ۳ و ۴ می‌توانیم $A = \{2, 4\}$ و مجموعه B را اعداد طبیعی فرد در نظر بگیریم.

افراد بیکار = ۲۰۰۰۰۰ - ۳۵۰۰۰۰ = ۵۵۰۰۰۰

گزینه ۳

$$\frac{n(A')}{n(U)} = \frac{۲۰۰۰۰۰}{۵۵۰۰۰۰} = \frac{۲۰}{۵۵} = \frac{۴}{۱۱} \Rightarrow \text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{۴}{۱۱} \times ۱۰۰ = \frac{۴۰۰}{۱۱} = ۳۶ \frac{۲}{۳}$$

$$[(B-A)' - A'] = [(B \cap A')' \cap A'] = (B \cap A') \cup A = B \cup A$$

گزینه ۱

با توجه به نمودار و ن نیز می توان نشان داد که $A \cup B$ جواب است.

$$(A \cap B') - (B - A) = (A - B) - (B - A) = A - B$$

گزینه ۴

گزینه ۴

می دانیم $A - (A - B) = A \cap B$ چون:

$$A - (A - B) = A \cap (A \cap B')' = A \cap (A' \cup B) = \overbrace{(A \cap A')}^{\emptyset} \cup (A \cap B) = A \cap B$$

$$[A - (A - B)] \cup (A \cap B)' = (A \cap B) \cup (A \cap B)' = U$$

پس:

پس متمم این مجموعه برابر $\emptyset$ است.

گزینه ۱

$$[A \cup (A \cap B)]' \cap [(B \cap A) \cup (B - A)] = A' \cap [(B \cap A) \cup (B \cap A')] = A' \cap [B \cap (A \cup A')] = A' \cap [B \cap U] = A' \cap B = A' - B'$$

گزینه ۱

$$(A - B)' \cap (A \cup B) \cap A' = (A \cap B')' \cap (A \cup B) \cap A' = (A' \cup B) \cap (A \cup B) \cap A' = ((A' \cap A) \cup B) \cap A'$$

$$= (\emptyset \cup B) \cap A' = B \cap A' = B - A$$

گزینه ۴

$$(A - B) \cup (B \cap A') = (A \cap B') \cup (B \cap A') = ((A \cap B') \cup B) \cap ((A \cap B') \cup A') = ((B \cup A) \cap (B \cup B')) \cap ((A' \cup A) \cap (A' \cup B'))$$

$$= ((B \cup A) \cap U) \cap (U \cap (A' \cup B')) = (B \cup A) \cap (A' \cup B')$$

گزینه ۱

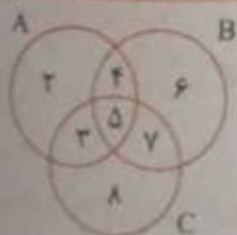
$$[(A \cup (A \cup B)' \cap B) \cup A] = [(A \cup (A' \cap B')) \cap B] \cup A = \overbrace{[(A \cup A') \cap (A \cup B') \cap B]}^U \cup A = [(A \cup B') \cap B] \cup A$$

$$= [(A \cap B) \cup \underbrace{(B' \cap B)}_{\emptyset}] \cup A = (A \cap B) \cup A \xrightarrow{\text{قاعده جذب}} A$$

گزینه ۳

نکته (تفاضل متقارن)

$$A \Delta B = (A - B) \cup (B - A)$$

$$A \Delta B = \{۲, ۳, ۶, ۷\}$$

$$(A \Delta B) \Delta C = \{۲, ۳, ۶, ۷\} \Delta \{۳, ۵, ۷, ۸\} = \{۲, ۶, ۵, ۸\}$$

که همان گزینه ۲ است.

۵۲ گزینه «۳»

$$A' \Delta B' = (A' - B') \cup (B' - A') = (A' \cap B) \cup (B' \cap A) = (B \cap A') \cup (A \cap B') = (B - A) \cup (A - B) = A \Delta B$$

۵۳ گزینه «۲»

$$[(A' \cap B') \cup (A \cap B)] \cup (A \Delta B) \stackrel{\text{عکس دمرگان}}{=} [(A \cup B) \cap (A \cap B)]' \cup (A \Delta B) = \underbrace{[(A \cup B) - (A \cap B)]}' \cup (A \Delta B) = A \Delta B$$
$$= (A \Delta B)' \cup (A \Delta B) = U$$

۵۴ گزینه «۴»

$$(A \Delta B) \cup (A \cap B) = A \Rightarrow (A - B) \cup (B - A) \cup (A \cap B) = A \Rightarrow (A \cap B') \cup (B \cap A') \cup (A \cap B) = A$$
$$\Rightarrow (A \cap (B \cup B')) \cup (B \cap A') = A \Rightarrow (A \cap U) \cup (B \cap A') = A \Rightarrow A \cup (B \cap A') = A \Rightarrow (A \cup B) \cap (A \cup A') = A$$
$$\Rightarrow (A \cup B) \cap U = A \Rightarrow A \cup B = A \Rightarrow B \subset A \Rightarrow B \cap A' = B - A \stackrel{B \subset A}{=} \emptyset$$

۵۵ گزینه «۴»

$$\frac{(A \cap B) \cup (A \cap B') \cup (B \cap A')}{A \cap (B \cup B')} = \frac{A \cup (B \cap A')}{U} = \frac{(A \cup B) \cap (A \cup A')}{U} = \frac{A \cup B}{U} = B$$

۵۶ گزینه «۱»

$$A \cap B' = B \cap A' \Rightarrow A - B = B - A \Rightarrow A = B \Rightarrow (A \Delta B) - A = A - A = \emptyset$$

۵۷ گزینه «۲»

$$A_1 = (0, 1), A_2 = (-1, \frac{1}{2}), A_3 = (-2, \frac{1}{3}), A_4 = (-3, \frac{1}{4}), A_5 = (-4, \frac{1}{5})$$

$$A = \bigcup_{n=1}^5 A_n = A_1 \cup A_2 \cup A_3 \cup A_4 \cup A_5 = (-4, 1)$$

$$\Rightarrow A \Delta B = (A \cup B) - (A \cap B) = (-4, 1) - (0, \frac{1}{5}) = (-4, 0] \cup [\frac{1}{5}, 1)$$

$$B = \bigcap_{n=1}^5 A_n = A_1 \cap A_2 \cap \dots \cap A_5 = (0, \frac{1}{5})$$

۵۸ گزینه «۴»

$b \notin A \Rightarrow \{a, b\} \not\subseteq A \Rightarrow$ گزینه چهارم نادرست است.

۵۹ گزینه «۳»

$$A - \{B\} = \{a, b, \{a\}\} \Rightarrow \text{تعداد زیرمجموعه‌های ناتهی سره} = 2^3 - 1 - 1 = 6$$

۶۰ گزینه «۳»

نکته اگر مجموعه‌ای دارای n عضو باشد، آن‌گاه تعداد زیرمجموعه‌های آن 2^n است.

$$A_3 = \{m : m \geq -3, 2^m \leq 3\} = \{0, 1, -1, -2, -3\}$$

$$A_4 = \{m : m \geq -4, 2^m \leq 4\} = \{0, 1, -1, -2, -3, -4\} \Rightarrow A_4 \cap A_3 = \{0, 1, -1, -2, -3\}$$

این مجموعه ۵ عضوی است پس $2^5 = 32$ زیرمجموعه دارد.

گزینه «۴» ۶۱

نکته به مجموعه همه زیرمجموعه‌های مجموعه A، مجموعه توانی A می‌گویند و با P(A) نمایش می‌دهند.

$$A = \{a, \{a\}, \{a, b\}\} \Rightarrow P(A) = \{\emptyset, \{a\}, \{\{a\}\}, \{a, b\}, \{a, \{a\}\}, \{a, \{a, b\}\}, \{\{a\}, \{a, b\}\}, A\}$$

بنابراین تنها گزینه درست گزینه چهارم است یعنی $\{a, \{a, b\}\} \in P(A)$

گزینه «۳» ۶۲

$$A = \{a, b, c\} \Rightarrow P(A) = \{\emptyset, \{a\}, \{b\}, \{c\}, \{a, b\}, \{a, c\}, \{b, c\}, \{a, b, c\}\}$$

$$\Rightarrow P(P(A)) = \{\emptyset, \{\emptyset\}, \{\{a\}\}, \{\{b\}\}, \{\{c\}\}, \{\{a\}, \{a, b\}\}, \dots\}$$

بنابراین تنها گزینه نادرست گزینه سوم است. زیرا عضوی به شکل $\{\emptyset, \{\emptyset\}\}$ در $P(P(A))$ وجود ندارد.

گزینه «۲» ۶۳

چون A یک مجموعه دو عضوی است پس فرض می‌کنیم $A = \{a, b\}$. لذا:

$$P(A) = \{\emptyset, \{a\}, \{b\}, \{a, b\}\}$$

$$P(A) - \{\emptyset\} = \{\{a\}, \{b\}, \{a, b\}\} \Rightarrow n(P(A) - \{\emptyset\}) = 3 \Rightarrow n(P(P(A) - \{\emptyset\})) = 2^3 = 8$$

پس مجموعه $P(P(A) - \{\emptyset\})$ دارای ۸ عضو و در نتیجه $2^8 = 256$ زیرمجموعه است.

گزینه «۴» ۶۴

با توجه به قضیه دمورگان و بنابر تعریف تفاضل داریم:

$$(B \cup A')' \cup (B' \cup A)' = (B' \cap A) \cup (B \cap A') = (A \cap B') \cup (B \cap A') = (A - B) \cup (B - A) = (A \cup B) - (A \cap B) = A \Delta B$$

از طرفی $A \cap B = \emptyset$ در نتیجه $n(A \Delta B) = 3$ و مجموعه توانی آن $2^3 = 8$ عضو دارد.

گزینه «۴» ۶۵

اگر A یک مجموعه دلخواه باشد همواره $\emptyset \in P(A)$ می‌باشد. با توجه به این نکته $\emptyset \in P(A - B)$ و چون $\emptyset \in P(A)$ و $\emptyset \in P(B)$ نتیجه می‌گیریم $\emptyset \notin P(A) - P(B)$ پس امکان تساوی $P(A - B) = P(A) - P(B)$ وجود ندارد.

گزینه «۴» ۶۶

گزینه «۱»: نادرست است. چون $\{\emptyset\} \in A$

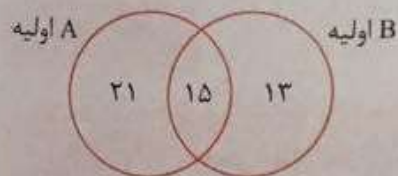
گزینه «۳»: نادرست است. چون مجموعه توانی $2^n = 2^3 = 8$ عضو دارد.

گزینه «۴»: درست است.

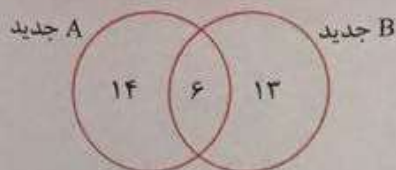
گزینه «۲»: نادرست است. چون $A - \emptyset = A$

$$A - \{\{\emptyset\}\} = \{\emptyset, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}$$

گزینه «۳» ۶۷

اگر بخواهیم مجموعه‌های A و B را در نمودار ون نمایش دهیم با توجه به ۱۵ عضو مشترک آن‌ها خواهیم داشت:

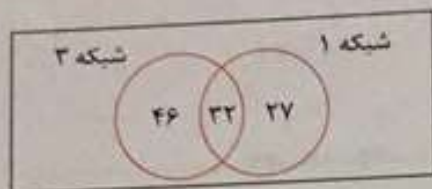

حال اگر ۱۶ عضو از مجموعه A حذف کنیم، از اشتراک ۹ عضو و از غیرمشترک‌ها ۷ عضو حذف خواهد شد.

پس:

$$\Rightarrow n(A \cup B \text{ جدید}) = n(A \text{ جدید}) + n(B) - n(A \cap B \text{ جدید}) = 20 + 13 - 6 = 27$$

این ۱۱۰ نفر بیننده را در نمودار ون نمایش می‌دهیم. ابتدا اشتراک دو مجموعه و سپس سایر قسمت‌ها را مشخص می‌کنیم.

فقط شبکه ۱ $\Rightarrow ۵۹ - ۲۲ = ۳۷$ و فقط شبکه ۲ $\Rightarrow ۷۸ - ۲۲ = ۵۶$
 هیچ کدام از دو شبکه را نمی‌بینند $۱۱۰ - (۴۶ + ۳۷ + ۲۲) = ۱۱۰ - ۱۰۵ = ۵$
 $\Rightarrow \frac{\text{تعداد افرادی که حداقل یکی از دو شبکه را می‌بینند}}{\text{تعداد افرادی که هیچ کدام از دو شبکه را نمی‌بینند}} = \frac{۱۰۵}{۵} = ۲۱$

تعداد افرادی که حداقل عضو یکی از دو المپیاد هستند.

$۳۶ - ۶ = ۳۰$

$n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B) \Rightarrow ۳۰ = ۱۲ + ۲۴ - n(A \cap B) \Rightarrow n(A \cap B) = ۶$

حداقل در یکی از دو کلاس شرکت کرده‌اند. $n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B) = ۲۵ + ۳۱ - ۲۳ = ۳۳$
 $\Rightarrow ۵۱ - ۳۳ = ۱۸$ تعداد افرادی که در هیچ یک از دو کلاس شرکت نکرده‌اند.

تعداد افرادی که حداقل عضو یکی از گروه‌ها هستند.

تعداد افراد مشترک $n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B) \Rightarrow ۳۱ = ۲۱ + ۱۵ - n(A \cap B) \Rightarrow n(A \cap B) = ۵$

$\Rightarrow ۱۵ - ۵ = ۱۰$ تعداد دانش‌آموزان فقط عضو گروه سرود

$n(F) = ۲۲, n(B) = ۱۸, n(V) = ۱۷, n(F \cap B) = ۸, n(F \cap V) = ۷, n(B \cap V) = ۶$

$n(F \cup B \cup V) = n(F) + n(B) + n(V) - n(F \cap V) - n(F \cap B) - n(V \cap B) + n(F \cap B \cap V)$

$\Rightarrow ۴۰ = ۲۲ + ۱۸ + ۱۷ - ۸ - ۷ - ۶ + n(F \cap B \cap V) \Rightarrow n(F \cap B \cap V) = ۴$

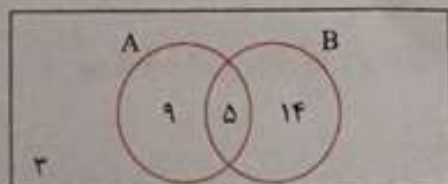
$n(\text{فقط } F) = n(F) - n(F \cap B) - n(F \cap V) + n(F \cap B \cap V) = ۲۲ - ۸ - ۷ + ۴ = ۱۱$

$n(\text{فقط } B) = ۱۸ - ۸ - ۶ + ۴ = ۸$

$n(\text{فقط } V) = ۱۷ - ۷ - ۶ + ۴ = ۸$

$۱۱ + ۸ + ۸ = ۲۷$ تعداد افرادی که فقط در یک تیم بازی کرده‌اند.

با کمک نمودار ون داریم:

$\Rightarrow n(\text{فقط } A) + n(\text{فقط } B) = ۹ + ۱۴ = ۲۳$

گزینه ۲ >

تعداد اعداد بخش پذیر بر ۷ بین ۱۵۰ و ۵۰۰ = $499 \div 7 = 71$ - $150 \div 7 = 21$ = $71 - 21 = 50$

تعداد اعداد بخش پذیر بر ۱۱ بین ۱۵۰ و ۵۰۰ = $499 \div 11 = 45$ - $150 \div 11 = 13$ = $45 - 13 = 32$

تعداد اعداد که هم بر ۷ و هم بر ۱۱ بخش پذیرند = $499 \div 77 = 6$ - $150 \div 77 = 1$ = $6 - 1 = 5$

$\Rightarrow$ تعداد اعداد بین ۱۵۰ و ۵۰۰ که بر ۷ یا ۱۱ بخش پذیرند = $50 + 32 - 5 = 77$

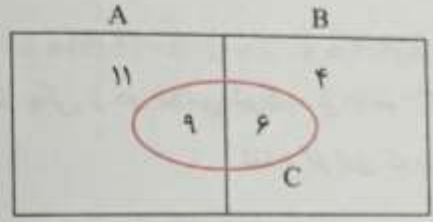
$\Rightarrow$ تعداد اعداد بین ۱۵۰ و ۵۰۰ که نه بر ۷ و نه بر ۱۱ بخش پذیرند = $(499 - 150) - 77 = 272$

گزینه ۳ >

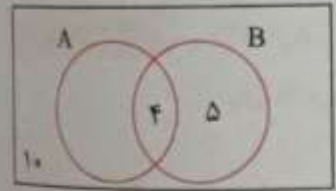
$n(A' \cap B') = n(A \cup B)' = n(s) - n(A \cup B) = n(s) - (n(A) + n(B) - n(A \cap B)) = 72 - (23 + 12 - 8) = 45$

گزینه ۲ >

A = مجموعه مردان
 B = مجموعه زنان
 C = مجموعه افراد متأهل
 B - C = مجموعه زنان مجرد
 $\Rightarrow n(B - C) = 4$

گزینه ۴ >

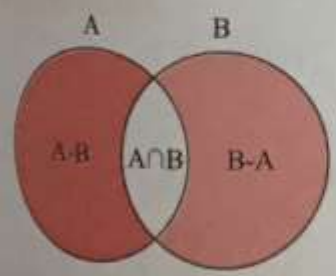
$n(B - A) = n(B) - n(A \cap B) \Rightarrow 5 = 9 - n(A \cap B) \Rightarrow n(A \cap B) = 4$

$A \Delta B' = (A - B') \cup (B' - A) = (A \cap B) \cup (B' \cap A')$

$\Rightarrow n(A \Delta B') = n(A \cap B) + n(B' \cap A') = 4 + 10 = 14$

توجه کنید دو مجموعه $A' \cap B'$ و $A \cap B$ دو مجموعه جدا از هم هستند.

گزینه ۲ >

$A \Delta B = (A - B) \cup (B - A)$

$(A \Delta B) - B = A - B$

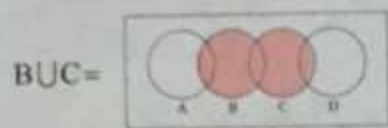
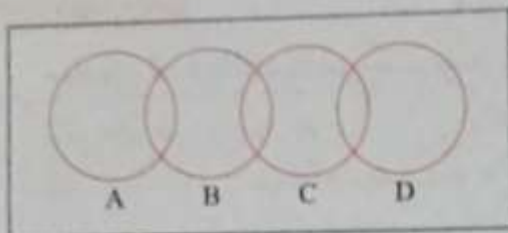
می دانیم:
 حال با توجه به نمودار و ن مقابل داریم:
 پس کافی است $n(A - B)$ را محاسبه کنیم. همچنین واضح است که:

$A \cup B = (A - B) \cup (A \cap B) \cup (B - A)$

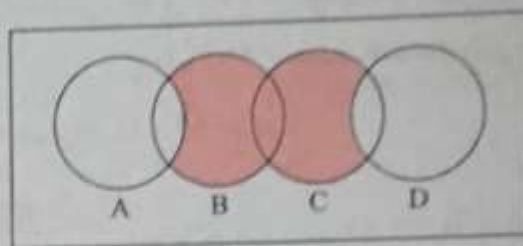
و چون $(A - B)$ و $(A \cap B)$ و $(B - A)$ دو به دو جدا از هم هستند خواهیم داشت:

$n(A \cup B) = n(A - B) + n(A \cap B) + n(B - A) \Rightarrow 18 = n(A - B) + 4 + 9 \Rightarrow n(A - B) = 5$

با توجه به شکل مسأله داریم:

$$\Rightarrow (B \cup C) - (A \cup D) =$$

(*)

با توجه به مطالب بالا برای تعیین تعداد عضوهای مجموعه $A \cup B \cup C \cup D$ کافی است دو مجموعه‌های A و D را به مجموعه (*) اضافه کنیم یعنی:

$$n(A \cup B \cup C \cup D) = n(A) + n(D) + n((B \cup C) - (A \cup D))$$

گزینه ۳۰

$$a_1 = 4 = 3 \times 1 + 1$$

$$a_2 = 7 = 3 \times 2 + 1$$

$$a_3 = 10 = 3 \times 3 + 1$$

⋮

$$a_n = 3n + 1 \Rightarrow a_{20} = 3 \times 20 + 1 = 61$$

گزینه ۴۰

(۱) مرحله: مربع $5 = 4(1) + 1$

(۲) مرحله: مربع $9 = 4(2) + 1$

(۳) مرحله: مربع $13 = 4(3) + 1$

⋮

(۲۰) مرحله: تعداد مربع $= 4(20) + 1 = 81$

گزینه ۳۰

نکته در بعضی از الگوهای داده شده برای یافتن یک رابطه میان الگوها باید آن‌ها را به صورت دو یا چند بخش مجزا الگویابی کنیم.

$$n^2 = \text{شکل } n^{\text{م}} \Rightarrow 1, 4, 9, \dots : \text{ الگوی قسمت داخل کادر}$$

$$n(n-1) = \text{شکل } n^{\text{م}} \Rightarrow 0, 2, 6, \dots : \text{ الگوی دایره‌های کناری}$$

$$\Rightarrow \text{شکل نهم} = 9^2 + 9(9-1) = 153 = n^2 + n(n-1) = \text{الگوی نهایی}$$

گزینه ۳۰

همان‌طور که از الگو مشخص است در جملات با شماره زوج تعداد دایره‌های سیاه و سفید برابر است و در جملات با شماره فرد تعداد دایره‌های سیاه یکی بیشتر از دایره‌های سفید است.

$$n = 9 \rightarrow \text{تعداد کل دایره‌ها} = 81 \Rightarrow \text{تعداد دایره‌های سیاه} = 41$$

همان‌طور که از الگو مشخص است تعداد نقطه‌های توپر شکل اول و دوم با هم مساوی است. همین‌طور تعداد نقطه‌های توپر شکل‌های سوم و چهارم و ...

تعداد نقطه‌های توپر شکل اول و دوم = ۱
 تعداد نقطه‌های توپر شکل سوم و چهارم = ۲ = ۲^۲
 تعداد نقطه‌های توپر شکل پنجم و ششم = ۹ = ۳^۲

تعداد نقطه‌های توپر در شکل‌های (۲n-۱) و ۲n برابر n^۲ می‌باشند.

به این ترتیب تعداد نقطه‌های توپر در شکل‌های هفدهم و هجدهم برابر ۹^۲ = ۸۱ است.

$\downarrow$ $\downarrow$
 ۲(۹)   ۲(۹)-۱

در شکل‌های اول و دوم تعداد دایره‌های توپر برابر ۱، در شکل‌های سوم و چهارم برابر ۱+۵ و در شکل‌های پنجم و ششم برابر ۱+۵+۹ می‌باشد. یعنی در شکل‌های شماره (۲n-۱) و (۲n) تعداد دایره‌های توپر از دو شکل قبلی به اندازه (۲n-۱) آمین عدد فرد بیشتر است. پس در شکل نوزدهم تعداد دایره‌های توپر به اندازه نوزدهمین عدد فرد از شکل‌های هفدهم و هجدهم بیشتر است. یعنی به اندازه ۲۷ = ۱۹×۲-۱ تا دایره شکل‌های هفدهم و نوزدهم اختلاف دارند.

$$\frac{1}{3} = \frac{1}{2^1+1}, \frac{3}{5} = \frac{3}{2^2+1}, \frac{5}{9} = \frac{5}{2^3+1} \Rightarrow a_n = \frac{2n-1}{2^n+1} \Rightarrow a_{19} = \frac{19}{2^{19}+1} = \frac{19}{1025}$$

$$2, \frac{7}{5}, \frac{10}{10}, \frac{13}{17}, \dots \Rightarrow \frac{4}{2}, \frac{7}{5}, \frac{10}{10}, \frac{13}{17}, \dots$$

صورت کسر = ۲n+۱
 مخرج کسر = n^۲+۱

$$\Rightarrow a_n = \frac{2n+1}{n^2+1} \Rightarrow a_{12} = \frac{27}{145}$$

$$\left. \begin{aligned} 2 &= 1 \times 2^1 \\ 8 &= 2 \times 2^2 \\ 24 &= 3 \times 2^3 \end{aligned} \right\} \Rightarrow a_n = n \times 2^n \Rightarrow a_8 - a_7 = 8 \times 2^8 - 7 \times 2^7 = 2^7(16-7) = 1152$$

$$2, 5, 10, 17, \dots \Rightarrow 1^2+1, 2^2+1, 3^2+1, 4^2+1, \dots \Rightarrow a_n = n^2+1 \Rightarrow a_8 + a_9 = (8^2+1) + (9^2+1) = 65 + 82 = 147$$

$$a_{2n-2} = \frac{n+1}{n^2-2} \Rightarrow a_n = ?$$

اگر ۳n-۲ = t فرض کنیم، خواهیم داشت:

$$3n-2=t \Rightarrow n = \frac{t+2}{3} \Rightarrow a_t = \frac{\frac{t+2}{3}+1}{\left(\frac{t+2}{3}\right)^2-2} = \frac{\frac{t+2+3}{3}}{\frac{t^2+4t+4}{9}-2} \Rightarrow a_t = \frac{\frac{t+5}{3}}{\frac{t^2+4t-14}{9}} = \frac{3t+15}{t^2+4t-14} \Rightarrow a_n = \frac{3n+15}{n^2+4n-14}$$

$$a_n = \frac{2n^2 + 2 + 10}{n^2 + 1} = \frac{2(n^2 + 1) + 10}{n^2 + 1} = 2 + \frac{10}{n^2 + 1}$$

برای این که جملات دنباله a_n اعدادی صحیح شوند باید $\frac{10}{n^2 + 1} \in \mathbb{Z}$ باشد یعنی $n^2 + 1$ مقسوم علیه ۱۰ شود.

$$n=1 \Rightarrow \frac{10}{1^2+1} = 5 \in \mathbb{Z} \quad \text{و} \quad n=2 \Rightarrow \frac{10}{2^2+1} = 2 \in \mathbb{Z} \quad \text{و} \quad n=3 \Rightarrow \frac{10}{3^2+1} = 1 \in \mathbb{Z}$$

بنابراین دنباله a_n سه جمله صحیح دارد.

باید n را طوری بیابیم که $a_n < 0$ پس قرار می دهیم.

$$n^2 - 22n + 80 < 0 \Rightarrow (n-20)(n-4) < 0 \Rightarrow 4 < n < 20 \Rightarrow n = 5, 6, \dots, 19 \Rightarrow \text{تعداد} = 19 - 5 + 1 = 15$$

$$a_1 = \left(\frac{3}{5}\right)^2, a_2 = \left(-\frac{3}{5}\right)^2, a_3 = \left(\frac{3}{5}\right)^2, a_4 = \left(-\frac{3}{5}\right)^2, \dots$$

همان طور که می بینیم جملات فرد همگی اعدادی مثبت هستند و از میان جملات زوج که منفی هستند کوچک ترین جمله

$$a_2 = \left(-\frac{3}{5}\right)^2 \text{ است.}$$

می دانیم $(-1)^n$ به ازای n های فرد مقداری منفی است. از طرفی به ازای n های فرد بزرگتر از ۱۰ عبارت $\frac{2n+2}{2n-19}$ مقداری مثبت است.

$$n = 2k+1; k \geq 5 \Rightarrow (-1)^n \frac{2n+2}{2n-19} < 0$$

پس:

$$a_n = \frac{n}{(n+2)(n+32)} = \frac{n}{n^2 + 34n + 64} = \frac{1}{n + 32 + \frac{64}{n}} \Rightarrow a_n = \frac{1}{\left(\sqrt{n} - \frac{8}{\sqrt{n}}\right)^2 + 16 + 32} = \frac{1}{\left(\sqrt{n} - \frac{8}{\sqrt{n}}\right)^2 + 50}$$

پس a_n وقتی ماکزیمم است که $\sqrt{n} - \frac{8}{\sqrt{n}} = 0$ یعنی $n = 8$ باشد در این صورت $a_n = \frac{1}{50} = 0.02$ بزرگترین جمله دنباله است.

$$a_1 a_2 a_3 \dots a_n = (2n-1)! \Rightarrow a_{n+1} = \frac{a_1 a_2 a_3 \dots a_{n+1}}{a_1 a_2 a_3 \dots a_n} = \frac{(2n+1)!}{(2n-1)!} = (2n+1)(2n) \Rightarrow a_{n+1} = (2n+1)(2n) \xrightarrow{n=2} a_5 = 9 \times 8 = 72$$

$$\begin{cases} x = 0.5254\dots54 \\ 100x = 52.5454\dots54 \end{cases} \xrightarrow{\text{تفریق دو رابطه}} 99x = 54 \Rightarrow x = \frac{54}{99} = \frac{6}{11} = \frac{a}{b} \Rightarrow a+b = 6+11 = 17$$

دنباله اعداد مفروض به عدد ثابت $1\frac{1}{3} = \frac{4}{3}$ نزدیک می شوند.

$$\frac{4}{3} - \frac{13}{10} = \frac{1}{30}, \quad \frac{4}{3} - \frac{133}{100} = \frac{1}{300}, \quad \frac{4}{3} - \frac{1333}{1000} = \frac{1}{3 \times 10^3}$$

پس دنباله تفاضل این اعداد از عدد ثابت چنین است:

پس جمله n م به صورت $\frac{1}{3} \times 10^{-n}$ می باشد.

$$A = 1 + \frac{45}{99} = \frac{144}{99} \Rightarrow \frac{1}{A} = \frac{99}{144} = 0.6875$$

گزینه «۱»

$$\begin{array}{r} 50 \\ 44 \overline{) 0.4545\dots} \\ \underline{44} \\ 10 \\ \underline{88} \\ 12 \\ \underline{11} \\ 10 \\ \underline{88} \\ 12 \end{array}$$

جملات دنباله: $0/4, 0/45, 0/454, 0/4545, 0/45454, 0/454545, 0/4545454, 0/45454545$

$$\Rightarrow \text{مجموع سه رقم سمت راست} = 5 + 4 + 5 = 14$$

گزینه «۲»

$$\begin{array}{r} 50 \\ 50 \\ 44 \\ 60 \end{array}$$

گزینه «۱»

نکته اگر سه عدد a, b, c تشکیل دنباله حسابی بدهند آنگاه $2b = a + c$

$$\Rightarrow 2x^2 = 3x + 2 + 2x + 5 \Rightarrow 2x^2 - 5x - 7 = 0 \Rightarrow x_1 = 3/5, x_2 = -1 \Rightarrow x_1 + x_2 = 2/5$$

گزینه «۲»

$$2a^2 = 2a + 1 + 2a + 2 \Rightarrow 2a^2 - 5a - 3 = 0 \Rightarrow a = 3, -\frac{1}{2} \Rightarrow \text{دنباله حسابی} \begin{cases} 7, 9, 11, \dots \Rightarrow d = 2 \\ 0, \frac{1}{4}, \frac{1}{2}, \dots \Rightarrow d = \frac{1}{4} \end{cases}$$

گزینه «۲»

نکته اگر سه عدد c, b, a تشکیل دنباله حسابی دهند b واسطه حسابی میان a, c نام دارد و $2b = a + c$ است.

$$1 - \sqrt{2}\sqrt{2} = 1 - \sqrt{(\sqrt{2})^2} = 1 - \sqrt{2}$$

$$\left(\frac{2+\sqrt{2}}{2-\sqrt{2}}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{(2+\sqrt{2})^2}{4-2}\right)^{\frac{1}{2}} = \frac{2+\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = \sqrt{2} + 1 \Rightarrow 2b = 1 - \sqrt{2} + \sqrt{2} + 1 \Rightarrow b = 1$$

واسطه حسابی

گزینه «۱»

دنباله $1, \dots, \frac{1}{4}, \frac{1}{2}, \frac{3}{4}, 1, \dots$ یک دنباله حسابی با جمله اول $\frac{1}{4}$ و قدر نسبت $\frac{1}{4}$ است. پس جمله دهم برابر است با:

$$a_{10} = a_1 + 9d = \frac{10}{4} = 2\frac{1}{2}$$

گزینه «۳»

$$a_6 = a_1 + 5d \xrightarrow{\text{در حالت جدید}} a_6' = a_1 + 5d' \xrightarrow{d' = d - 2} a_6' = a_1 + 5(d - 2) = \underbrace{a_1 + 5d}_{a_6} - 10 = a_6 - 10$$

گزینه «۲»

$$4, 0, 0, 0, 0, 27 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = 4 \\ a_6 = 27 \Rightarrow a_1 + 5d = 27 \Rightarrow d = 4/6 \end{cases}$$

روش اول:

روش دوم:

نکته اگر بین دو عدد a و b ، تعداد m واسطه حسابی درج کنیم، قدر نسبت دنباله حسابی برابر است با:

$$d = \frac{b - a}{m + 1}$$

$$\Rightarrow d = \frac{b - a}{m + 1} \Rightarrow d = \frac{27 - 4}{4 + 1} = \frac{23}{5} = 4/6$$

$$9, 0, 0, \dots, 0, 74$$

$$a_n - a_1 = 74 - 9 = 65 \Rightarrow a_1 + (n-1)d - a_1 = 65 \Rightarrow (n-1)d = 65 \Rightarrow d = \frac{65}{n-1} \quad (1)$$

$$a_{n-1} - a_7 = 36 \Rightarrow (a_1 + (n-2)d) - (a_1 + d) = 36 \Rightarrow (n-3)d = 36 \xrightarrow{\text{جایگذاری (1)}} (n-3) \times \frac{65}{n-1} = 36$$

$$\Rightarrow 65n - 195 = 36n - 108 \Rightarrow 29n = 87 \Rightarrow n = 3 \xrightarrow{(1)} d = \frac{65}{3-1} = 32.5 \Rightarrow a_7 = a_1 + 6d = 9 + 195 = 204$$

$$2(2+a) = (1-a) + (1+2a) \Rightarrow a = -2 \Rightarrow \text{دنباله اصلی: } 3, 0, -3$$

اگر جملات دنباله حسابی فوق را در عدد حقیقی K ضرب کنیم، دنباله حسابی جدید زیر به دست می آید:

$$3K, 0, -3K \Rightarrow d' = 0 - 3K = -3K = 27 \Rightarrow K = -9$$

نکته اگر جملات m ام و n ام دنباله حسابی برابر a_m و a_n باشند، آنگاه قدر نسبت دنباله از رابطه زیر به دست می آید:

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n}$$

$$d = \frac{t_{11} - t_6}{11 - 6} = \frac{30 - 20}{5} = 2$$

$$t_6 = 20 \Rightarrow t_1 + 5d = 20 \Rightarrow t_1 + 5(2) = 20 \Rightarrow t_1 = 10 \Rightarrow t_{17} = t_1 + 16d = 10 + 16(2) = 42$$

$$a_{2n+1} - 2a_n = -5 \Rightarrow (a_1 + (2n+1-1)d) - 2(a_1 + (n-1)d) = -5 \Rightarrow 2d - a_1 = -5 \Rightarrow a_1 - 2d = 5 \quad (1)$$

$$a_5 = 15 \Rightarrow a_1 + 4d = 15 \quad (2)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a_1 - 2d = 5 \\ a_1 + 4d = 15 \end{cases} \xrightarrow{\text{از حل دستگاه}} a_1 = \frac{25}{3}, d = \frac{5}{3}$$

نکته اگر مجموع سه جمله متوالی یک دنباله حسابی در سؤال داده شده، جملات دنباله را به شکل $a-d, a, a+d$

در نظر می گیریم.

$$a-d+a+a+d = 180^\circ \Rightarrow 3a = 180^\circ \Rightarrow a = 60^\circ$$

یعنی زاویه وسطی باید 60° باشد.

چون مجموع پنج جمله متوالی داده شده است، آن‌ها را به صورت $a-2d, a-d, a, a+d, a+2d$ در نظر می گیریم.

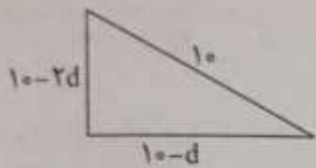
چون مجموع زوایای داخلی پنج ضلعی برابر $540^\circ = (5-2) \times 180^\circ$ است می نویسیم:

$$a-2d+a-d+a+a+d+a+2d = 540^\circ \Rightarrow 5a = 540^\circ \Rightarrow a = 108^\circ$$

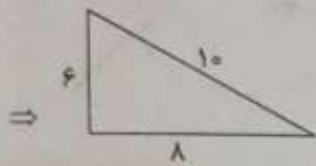
$$a-2d = 80^\circ \Rightarrow 108^\circ - 2d = 80^\circ \Rightarrow d = 14^\circ$$

گزینه ۱۱۴

اضلاع را از کوچک به بزرگ ۱۰، ۱۰-d و ۱۰-۲d در نظر می گیریم:

$$\xrightarrow{\text{پیتاگورس}} 100 = (10-2d)^2 + (10-d)^2 \Rightarrow d=2$$

$$\Rightarrow S_{\Delta} = \frac{6 \times 8}{2} = 24$$

گزینه ۱۱۵

$$a_1 = 13 + 4 = 17$$

$$a_n = 17 + (n-1) \times 4 = 4n + 13 \Rightarrow 45 = 4n + 13 \Rightarrow n = 8$$

گزینه ۱۱۶

$$a_1 + a_1 + d + a_1 + 2d + a_1 + 3d + a_1 + 4d = 55 \Rightarrow 5a_1 + 10d = 55 \Rightarrow a_1 + 2d = 11$$

$$\text{جمله سوم} = \text{جمله وسط} = a_3 = a_1 + 2d = 11$$

گزینه ۱۱۷

$$a_1 + a_1 + d + a_1 + 2d = 6 \Rightarrow 3a_1 + 3d = 6 \Rightarrow a_1 + d = 2 \quad (1)$$

$$a_1 + 2d + a_1 + 4d + a_1 + 6d = 42 \Rightarrow 3a_1 + 12d = 42 \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(2) \cdot (1)} \begin{cases} a_1 + d = 2 \\ a_1 + 4d = 14 \end{cases} \xrightarrow{\text{از حل دستگاه}} d = 3, a_1 = -2 \Rightarrow a_{10} = a_1 + 9d = (-2) + 9(3) = 25$$

گزینه ۱۱۸

$$\begin{cases} a_7 = a_1 + 6d = n \\ a_n = 7 \Rightarrow a_1 + (n-1)d = 7 \end{cases} \xrightarrow{\text{تفاضل}} 7d - nd = n - 7 \Rightarrow d = -1$$

$$a_{n+7} = a_1 + (n+6)d = \frac{a_1 + 6d + nd}{n} \xrightarrow{d=-1} \frac{n-n}{n} = 0$$

گزینه ۱۱۹

$$a_6 - a_7 = 2d \Rightarrow 2n + 1 - n = 2d \Rightarrow n + 1 = 2d$$

$$a_{17} - a_6 = 11d \Rightarrow 2n - 1 - 2n - 1 = 11d \Rightarrow 2n - 2 = 11d \Rightarrow n - 1 = 5.5d$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n + 1 = 2d \\ n - 1 = 5.5d \end{cases} \xrightarrow{\text{از حل دستگاه}} d = 2, n = 7 \Rightarrow a_7 = 7 \Rightarrow a_1 + d = 7 \Rightarrow a_1 + 2 = 7 \Rightarrow a_1 = 5$$

$$a_n = a_7 = a_1 + 6d = 5 + 6(2) = 17$$

گزینه ۱۲۰

$$\begin{aligned} a_7 &= b_6 \\ a_9 &= b_m \\ a_{18} &= b_k \end{aligned} \Rightarrow \begin{cases} b_m - b_6 = a_9 - a_7 = (a_1 + 8d) - (a_1 + 2d) = 6d \\ b_k - b_6 = a_{18} - a_7 = (a_1 + 17d) - (a_1 + 2d) = 15d \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{b_m - b_6}{m - 6} = \frac{b_k - b_6}{k - 6} \Rightarrow \frac{b_m - b_6}{b_k - b_6} = \frac{m - 6}{k - 6} = \frac{6d}{15d} = \frac{m - 6}{k - 6} = \frac{2}{5}$$

پس باید $m - 6$ ضریبی از ۲ و $k - 6$ ضریبی از ۵ باشد. پس برای می نیمم بودن m و k داریم:

$$m - 6 = 2 \Rightarrow m = 8$$

$$k - 6 = 5 \Rightarrow k = 11$$

$$\Rightarrow m + k = 19$$

۱۲۱. گزینه «ع»

$$\frac{1}{\sqrt{a_1} + \sqrt{a_2}} + \frac{1}{\sqrt{a_2} + \sqrt{a_3}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{a_{n-1}} + \sqrt{a_n}}$$

هریک از کسرها را گویا می‌کنیم، تفاضل جملات متوالی برابر قدر نسبت d است.

$$\frac{\sqrt{a_2} - \sqrt{a_1}}{d} + \frac{\sqrt{a_3} - \sqrt{a_2}}{d} + \dots + \frac{\sqrt{a_n} - \sqrt{a_{n-1}}}{d} = \frac{\sqrt{a_n} - \sqrt{a_1}}{d} = \frac{a_n - a_1}{d(\sqrt{a_n} + \sqrt{a_1})} = \frac{(n-1)d}{d(13+2)} = \frac{n-1}{15}$$

۱۲۲. گزینه «ا»

$$a_5 = (a_n)^r \Rightarrow a_1 q^4 = (a_1 q^{n-1})^r \Rightarrow a_1 q^4 = a_1^r q^{rn-2}$$

$$\Rightarrow 1 = a_1 q^{rn-6}$$

$$\Rightarrow a_1 q^4 = a_1 q^{rn-6} \Rightarrow rn-6 = 14 \Rightarrow n = 10$$

از طرفی $a_{15} = 1 \Rightarrow a_1 q^{14} = 1$

۱۲۳. گزینه «ب»

سه عدد را $a-d, a, a+d$ فرض می‌کنیم.

$$(a-d) + a + (a+d) = 15 \Rightarrow 3a = 15 \Rightarrow a = 5 \Rightarrow (a-d) \times a \times (a+d) = 105 \Rightarrow a(a^2 - d^2) = 105$$

$$\xrightarrow{a=5} 5(25 - d^2) = 105 \Rightarrow 25 - d^2 = 21 \Rightarrow d = \pm 2$$

$$\begin{cases} d = -2 \Rightarrow 7, 5, 3 \\ d = 2 \Rightarrow 3, 5, 7 \end{cases} \Rightarrow 7 - 3 = 4$$

پس جملات دنباله عبارتند از:

۱۲۴. گزینه «ب»

نکته در یک دنباله حسابی داریم:

$$\text{اگر } m+n = p+q \Rightarrow a_m + a_n = a_p + a_q$$

$$t_{18}^2 - t_8^2 = 420 \Rightarrow (t_{18} - t_8)(t_{18} + t_8) = 420 \Rightarrow \begin{cases} \frac{t_{18} - t_8}{18 - 8} = d \Rightarrow t_{18} - t_8 = 10d \\ t_{18} + t_8 = 2t_{13} \end{cases}$$

$$\Rightarrow (10d)(2t_{13}) = 420 \xrightarrow{t_{13}=7} 140d = 420 \Rightarrow d = 3$$

۱۲۵. گزینه «ب»

$$\frac{2}{1}, \frac{6}{6}, \frac{10}{11}, \frac{14}{16}, \frac{18}{21}, \dots$$

رشته داده شده را به صورت روبه‌رو می‌نویسیم:

حال صورت و مخرج کسر را به صورت جداگانه الگویابی می‌کنیم:

$$\text{صورت کسر: } a_n = a_1 + (n-1)d = 2 + (n-1) \times 4 = 4n - 2$$

$$\text{مخرج کسر: } b_n = b_1 + (n-1)d = 1 + (n-1) \times 5 = 5n - 4$$

$$u_n = \frac{4n-2}{5n-4} \Rightarrow u_{20} = \frac{80-2}{100-4} = \frac{78}{96} = \frac{13}{16}$$

۱۲۶. گزینه «ع»

$$a_1 = -188, d = a_2 - a_1 = -179 - (-188) = 9$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d = -188 + (n-1)9 \Rightarrow a_n = -197 + 9n \Rightarrow a_n < 0 \Rightarrow 9n - 197 < 0 \Rightarrow 9n < 197$$

$$\Rightarrow n < \frac{197}{9} \Rightarrow n < 21\frac{8}{9} \xrightarrow{n \in \mathbb{N}} n = 1, 2, 3, \dots, 21$$

$$\begin{cases} 2, 5, 8, 11, \dots \rightarrow d_1 = 3 \\ 3, 7, 11, 15, \dots \rightarrow d_2 = 4 \end{cases} \rightarrow d = 12 \text{ م.م.ک} = 12$$

گزینه ۳۰

در دنباله حسابی جدید که جمله‌های آن جمله‌های مشترک دو دنباله هستند $a_1 = 11$ و $d = 12$ است. بنابراین جمله عمومی آن به صورت زیر است:

$$a_n = 11 + (n-1)12 \Rightarrow a_n = 12n - 1 \Rightarrow a_n < 300 \Rightarrow 12n < 301 \Rightarrow n < 25.08 \xrightarrow{n \in \mathbb{N}} n \leq 25$$

یعنی ۲۵ جمله مشترک کوچکتر از ۳۰۰ وجود دارد.

$$\begin{aligned} a_n &= 5n - 2 \Rightarrow a_n = 3, 8, 13, \dots \Rightarrow d_1 = 5 \\ b_n &= 3n + 1 \Rightarrow b_n = 4, 7, 10, \dots \Rightarrow d_2 = 3 \end{aligned} \rightarrow d = 15$$

گزینه ۱۷۸

$\Rightarrow$ دنباله: ۱۳, ۲۸, ...

$$C_n = 13 + (n-1)15 \Rightarrow C_9 = 13 + 8(15) = 133$$

گزینه ۳۰

$$\begin{aligned} a_n &= 2, 7, 12, \dots \Rightarrow d_1 = 5 \\ b_n &= 8, 11, 14, \dots \Rightarrow d_2 = 3 \end{aligned} \xrightarrow{\text{م.م.ک}} d = 15$$

$$\text{دنباله مشترک: } 17, 32, \dots \Rightarrow C_n = 17 + (n-1)15 \Rightarrow C_n = 15n + 2$$

$$100 \leq C_n \leq 999$$

$$\begin{cases} 15n + 2 \geq 100 \Rightarrow 15n \geq 98 \Rightarrow n \geq 6.53 \xrightarrow{n \in \mathbb{N}} n \geq 7 \\ 15n + 2 \leq 999 \Rightarrow 15n \leq 997 \Rightarrow n \leq 66.46 \xrightarrow{n \in \mathbb{N}} n \leq 66 \end{cases} \Rightarrow 7 \leq n \leq 66 \Rightarrow \text{تعداد} = 66 - 7 + 1 = 60$$

گزینه ۳۰

نکته تعداد اعداد بخش پذیر بر K از ۱ تا n برابر است با خارج قسمت تقسیم n بر K .

(تعداد اعداد ۱ تا ۹۹ بخش پذیر بر ۵) - (تعداد اعداد ۱ تا ۹۹۹ بخش پذیر بر ۵) = تعداد اعداد سه رقمی بخش پذیر بر ۵

$$99 \left| \begin{array}{c} 5 \\ \hline 199 \end{array} \right. - 999 \left| \begin{array}{c} 5 \\ \hline 199 \end{array} \right. \Rightarrow 199 - 19 = 180$$

گزینه ۴۰

اولین عدد طبیعی که در تقسیم بر ۱۱ باقی مانده ۲ دارد عدد ۲ است. اعداد بعدی ۱۵, ۲۶, ... هستند که در واقع دنباله‌ای حسابی با جمله اول ۲ و قدر نسبت ۱۱ می‌سازند.

$$a_n = 2 + (n-1)11 = 11n - 9 < 300 \Rightarrow 11n < 309 \Rightarrow n < \frac{309}{11} \Rightarrow n < 28.09 \Rightarrow n \leq 27$$

نکته مجموع n جمله متوالی یک دنباله حسابی از a_1 تا a_n برابر است با:

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$$

نصف قدر نسبت دنباله = ضریب $n^2 \Rightarrow S_n = \frac{d}{2} n^2 + (a_1 - \frac{d}{2})n \Rightarrow n^2$

۱۳۳. گزینه ۲»

$$a_n = \frac{r}{2}n - 5 \Rightarrow a_1 = \frac{r}{2}(1) - 5 = -\frac{5}{2}, a_2 = \frac{r}{2}(2) - 5 = -2 \Rightarrow d = a_2 - a_1 = -2 - (-\frac{5}{2}) = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d] \Rightarrow S_{15} = \frac{15}{2} [2(-\frac{5}{2}) + (15-1)(\frac{1}{2})] = 105$$

۱۳۴. گزینه ۱»

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d] \Rightarrow S_{10} = \frac{10}{2} [2a_1 + 9d] = 10a_1 + 45d$$

$$S'_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d'] \Rightarrow S'_{10} = \frac{10}{2} [2a_1 + 9(d+2)] = 10a_1 + 45d + 90 \Rightarrow S'_{10} - S_{10} = 90$$

۱۳۵. گزینه ۱»

$$3/9, 13/7, 23/5, \dots \Rightarrow d = 13/7 - 3/9 = 9/8 \Rightarrow S_6 = \frac{6}{2} [2(3/9) + 5(9/8)] = 170/4$$

۱۳۶. گزینه ۳»

$$a_1 + a_3 + a_5 = 54 \Rightarrow a_1 + 2d + a_1 + 4d + a_1 + 6d = 54 \Rightarrow 3a_1 + 12d = 54 \Rightarrow a_1 + 4d = 18$$

$$S_{21} = \frac{21}{2} [2a_1 + 20d] = \frac{21}{2} [2(a_1 + 10d)] = \frac{21}{2} [2 \times 18] = 378$$

۱۳۷. گزینه ۴»

$$\frac{S_n}{S'_n} = \frac{\frac{n}{2} (2a_1 + (n-1)d_1)}{\frac{n}{2} (2a_2 + (n-1)d_2)} = \frac{2a_1 + (n-1)d_1}{2a_2 + (n-1)d_2}$$

از طرفی نسبت جملات نهم دو دنباله برابر است با:

$$\frac{a_1 + 8d_1}{a_2 + 8d_2} = \frac{2a_1 + 16d_1}{2a_2 + 16d_2} \quad (2)$$

برای به دست آوردن نسبت (۲) کافی است در نسبت (۱) $n = 17$ قرار دهیم. سپس برای به دست آوردن این رابطه می توان نوشت:

$$\frac{a_1}{a_2} = \frac{5(17) + 3}{7(17) + 9} = \frac{88}{128} = \frac{11}{16}$$

گزینه ۴۰

$$S_1 = \frac{11}{2}(2a_1 + 1 \cdot d) = 11(a_1 + d) \quad (1)$$

$$a_1 + 2d = 20 \quad (2)$$

از طرفی $a_2 = 20$ بنابراین:
با جایگذاری (2) در (1) داریم:

$$S_1 = 11[20 + 2d] \xrightarrow{\text{مربع کامل}} 20 + 2d = 11 \Rightarrow d = -3 \Rightarrow a_1 + 2d = 20 \Rightarrow a_1 + 2(-3) = 20 \Rightarrow a_1 = 26$$

$$\Rightarrow a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow 2 = 26 - 3n + 3 \Rightarrow n = 9$$

گزینه ۳۰

با تعریفی که برای هر دسته در صورت مسأله ارائه شده است، دسته دهم دنباله‌ای به صورت $\{a_n\} = \{82, 83, \dots, 100\}$ که یک تصاعد حسابی منتهی با جمله اول $a_1 = 82$ و قدر نسبت $d = 1$ و جمله آخر $a_n = 100$ می‌باشد. پس مجموع این ۱۹ جمله برابر است با:

$$S_n = \frac{n}{2}[a_1 + a_n] \Rightarrow S_{19} = \frac{19}{2}[82 + 100] = 1729$$

گزینه ۳۰

جمله اول هر دسته از رابطه $a_n = n(n-1) + 1$ و جمله آخر هر دسته از رابطه $b_n = n(n+1) - 1$ به دست می‌آید. پس:

$$a_n + b_n = n(n-1) + 1 + n(n+1) - 1 = 2n^2 \Rightarrow a_{20} + b_{20} = 2 \times (20)^2 = 1800$$

گزینه ۱۰

جمله اول هر دسته از رابطه $a_n = \frac{n(n-1)}{2} + 1$ و جمله آخر هر دسته از رابطه $b_n = \frac{n(n+1)}{2}$ به دست می‌آید.

$$\text{جمله اول دسته بیستم} = \frac{20(19)}{2} + 1 = 191$$

$$\text{جمله آخر دسته بیستم} = \frac{20(21)}{2} = 210$$

بنابراین جملات دسته بیستم $\{191, 192, \dots, 210\}$ هستند که تعداد آنها $n = 210 - 191 + 1 = 20$ می‌باشد. پس:

$$S_{20} = \frac{20}{2}[a_1 + b_{20}] = \frac{20}{2}[191 + 210] = 4010$$

گزینه ۱۲

$$S_n = \frac{n(n-3)}{2}$$

$$S_{20} - S_{18} = \frac{20(22)}{2} - \frac{18(21)}{2} = 220 - 189 = 31$$

گزینه ۲۰

$$\begin{cases} S_{20} = 3S_{18} \\ a_{20} = 6 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \frac{20}{2}(2a_1 + 19d) = 3 \times \frac{18}{2}(2a_1 + 17d) \\ a_1 + 2d = 6 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a_1 + d = 0 \\ a_1 + 2d = 6 \end{cases} \Rightarrow a_1 = -2, d = 2 \Rightarrow a_{10} = a_1 + 9d = -2 + 9(2) = 16$$

۱۴۴. گزینه «۱»

اگر قدر نسبت این دنباله عددی را d در نظر بگیریم جملات ردیف فرد یک دنباله عددی با قدرنسبت $2d$ تشکیل می دهند.

(جملات ردیف زوج نیز همین طور) بنابراین با توجه به رابطه $S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d]$ داریم:

$$\begin{aligned} \frac{10 \text{ تا جمله}}{a_1 + a_3 + \dots + a_{19}} &= \frac{10}{2}[2a_1 + 9(2d)] = 135 \Rightarrow \begin{cases} 2a_1 + 18d = 27 \\ 2(a_3 - a_1) = 3 \end{cases} \\ \frac{10 \text{ تا جمله}}{a_2 + a_4 + \dots + a_{20}} &= \frac{10}{2}[2a_2 + 9(2d)] = 150 \Rightarrow \begin{cases} 2a_2 + 18d = 30 \\ 2(a_2 - a_1) = 3 \end{cases} \end{aligned}$$

تفاضل $\rightarrow 2(a_2 - a_1) = 3$

$$\Rightarrow a_2 - a_1 = \frac{3}{2} \quad \begin{matrix} 2a_1 + 18d = 27 \\ d = \frac{3}{2} \end{matrix} \rightarrow a_1 = 0$$

۱۴۵. گزینه «۲»

$$\begin{aligned} (a_{13} + a_{14} + a_{15} + a_{16}) - (a_5 + a_6 + a_7 + a_8) &= (a_{13} - a_5) + (a_{14} - a_6) + (a_{15} - a_7) + (a_{16} - a_8) \\ &= 8d + 8d + 8d + 8d = 32d = 32(a_2 - a_1) = 32(2) = 64 \end{aligned}$$

۱۴۶. گزینه «۱»

$$a_5 \cdot a_6 = 1 \Rightarrow (a_5 - d)(a_5 + d) = 1 \Rightarrow a_5^2 - d^2 = 1 \quad (1)$$

$$a_5^2 + d^2 = 5 \quad (2) \xrightarrow{(2), (1)} \begin{cases} a_5^2 - d^2 = 1 \\ a_5^2 + d^2 = 5 \end{cases} \rightarrow 2d^2 = 4 \Rightarrow d^2 = 2 \Rightarrow d = \pm\sqrt{2}$$

۱۴۷. گزینه «ع»

$$a_7 = \frac{1}{2} a_3 \Rightarrow a_1 + 6d = \frac{1}{2}(a_1 + 2d) \Rightarrow a_1 = -1 \cdot d \Rightarrow S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d] = \frac{n}{2}[2(-1 \cdot d) + (n-1)d] = 0$$

$$\Rightarrow -2 \cdot d + nd - d = 0 \Rightarrow d(-2 + n - 1) = 0 \Rightarrow \xrightarrow{d \neq 0} -2 + n - 1 = 0 \Rightarrow n = 21$$

۱۴۸. گزینه «۳»

$$S_5 = \frac{1}{3}(S_1 - S_5) \Rightarrow S_1 = 4S_5 \Rightarrow \frac{10}{2}(2a_1 + 9d) = 4 \left(\frac{5}{2} \right) (2a_1 + 4d) \Rightarrow 2a_1 + 9d = 4a_1 + 8d$$

$$\Rightarrow 2a_1 - d = 0 \Rightarrow d = 2a_1 \Rightarrow \frac{a_2}{a_1} = \frac{a_1 + d}{a_1} = \frac{3a_1}{a_1} = 3$$

۱۴۹. گزینه «ع»

$$S_n = \frac{n}{2}(a + L) \Rightarrow 680 = \frac{n}{2}(50 + 30) \Rightarrow 680 = 40 \cdot n \Rightarrow n = 17$$

۱۵۰. گزینه «ع»

$$\begin{cases} a_1 + a_2 = 15 \\ a_{n-1} + a_n = 35 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 + a_1 + d = 15 \\ a_1 + (n-1-1)d + a_1 + (n-1)d = 35 \end{cases}$$

جمع تساوی ها $\rightarrow 4a_1 + 2(n-1)d = 50 \Rightarrow 2a_1 + (n-1)d = 25$

$$S_n = 525 \Rightarrow \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d] = 525 \Rightarrow \frac{n}{2}[25] = 525 \Rightarrow n = 42$$

گزینه «۳» ۱۵۱

$$\text{مجموع اعداد ردیف اول} = \frac{(1+n)n}{2}$$

$$\text{مجموع اعداد ردیف دوم} = \frac{(2+2n)n}{2} = \frac{(1+n)2n}{2}$$

⋮

$$\text{مجموع اعداد ردیف n ام} = \frac{(n+n^2)n}{2} = \frac{(1+n)n^2}{2}$$

$$\text{مجموع کل اعداد مندرج} = \frac{n}{2}(n+1)(1+2+3+\dots+n) = \frac{n}{2}(n+1) \cdot \frac{n}{2}(n+1) = \frac{n^2(n+1)^2}{4}$$

گزینه «۳» ۱۵۲

$$18, 27, \dots, 99 \Rightarrow a_1 = 18, d = 9, n = \frac{99-18}{9} + 1 = 10 \Rightarrow S_{10} = \frac{10}{2}[2(18) + 9(9)] = 585$$

گزینه «ع» ۱۵۳

اعداد طبیعی بخش پذیر بر ۶ از ۱۰۰ تا ۲۰۰ به شکل زیر خواهد بود که دنباله‌ای حسابی است.

$$102, 108, \dots, 198$$

$$a_1 = 102, d = 6, n = \frac{198-102}{6} + 1 = 17 \Rightarrow S_{17} = \frac{17}{2}[2(102) + 16(6)] = 2550$$

گزینه «۳» ۱۵۴

$$3, 9, 15, \dots, 99$$

$$a_1 = 3, d = 6, n = \frac{99-3}{6} + 1 = 17$$

$$S_{17} = \frac{17}{2}[2(3) + 16(6)] = 867$$

گزینه «ع» ۱۵۵

کافی است مجموع اعداد بخش پذیر بر ۲ را با مجموع اعداد بخش پذیر بر ۵ جمع کنیم و از دو برابر مجموع اعداد بخش پذیر بر ۱۰ کم کنیم.

$$\left. \begin{aligned} 2+4+\dots+100 &= \frac{(2+100)50}{2} = 2550 \\ 5+10+\dots+100 &= \frac{(5+100)20}{2} = 1050 \\ 10+20+\dots+100 &= \frac{(10+100)10}{2} = 550 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 2550 + 1050 - 2(550) = 2500$$

گزینه «ع» ۱۵۶

تعریف دنباله هندسی: یک دنباله از اعداد که در آن از جمله‌ی دوم به بعد هر جمله از ضرب جمله‌ی قبلی در یک عدد ثابت به دست می‌آید.

گزینه «۱» دنباله هندسی با $q = -\frac{1}{\sqrt{3}}$ است.

گزینه «۲» دنباله هندسی با $q = -\frac{1}{\sqrt{3}}$ است.

گزینه «۳» دنباله هندسی با $q = \frac{1}{\sqrt{2}}$ است.

گزینه‌ی «۴» دنباله هندسی نمی‌باشد.

$$\frac{\sqrt{2}}{4} \neq \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$\frac{1}{\sqrt{2}} \neq \frac{\sqrt{2}}{4}$$

نکته سه جمله‌ی متوالی a و b و c تشکیل دنباله‌ی هندسی می‌دهند هرگاه $b^2 = ac$.

$$b^2 = 2\sqrt{2} \times 4\sqrt{2} \Rightarrow b^2 = 16 \Rightarrow b = \pm 4$$

$$\begin{cases} b = 4 \Rightarrow 2, 2\sqrt{2}, 4 & \text{صعودی (غلقق)} \\ b = -4 \Rightarrow -2, 2\sqrt{2}, -4 & \text{غیرصعودی (ققق)} \end{cases}$$

نکته اگر بین a و b و m واسطه‌ی هندسی درج کنیم، در این صورت $|q| = m + \sqrt{\frac{b}{a}}$

$$q = \sqrt[4]{\frac{81}{8}} = \sqrt[4]{\left(\frac{3}{2}\right)^4} = \frac{3}{2} \Rightarrow a_7 = a_1 q = 8 \left(\frac{3}{2}\right) = 12$$

$$a_1 = 2, a_8 = 16\sqrt{2} \Rightarrow a_1 q^7 = 16\sqrt{2} \Rightarrow 2q^7 = 16\sqrt{2} \Rightarrow q^7 = 8\sqrt{2} = 2^2 \Rightarrow q = \sqrt{2}$$

$$2, 2\sqrt{2}, 4, 4\sqrt{2}, 8, 8\sqrt{2}, 16, 16\sqrt{2} \Rightarrow \text{مجموع ۸ عدد فوق} = 30(1 + \sqrt{2})$$

۶ واسطه هندسی

$$q = \frac{1}{\frac{3}{2}} = \frac{2}{3}$$

دنباله‌ی داده شده یک دنباله‌ی هندسی است. پس:

$$a_n = a_1 q^{n-1} \Rightarrow a_n = \frac{3}{2} \times \left(\frac{2}{3}\right)^{n-1} = \left(\frac{2}{3}\right)^{-1} \times \left(\frac{2}{3}\right)^{n-1} = \left(\frac{2}{3}\right)^{n-2} \Rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^{n-2} > \frac{64}{729} \Rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^{n-2} > \left(\frac{2}{3}\right)^6$$

$$n-2 < 6 \Rightarrow n < 8 \Rightarrow n \leq 7$$

$$a_5 = \frac{a_3 + a_7}{2} \Rightarrow a_1 q^4 = \frac{a_1 q^2 + a_1 q^6}{2} \Rightarrow 2q^4 = q^2 + q^6 \Rightarrow 2q^2 - q - 1 = 0 \Rightarrow \begin{cases} q = 1 \\ q = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

نکته در دنباله‌ی هندسی اگر $m+n=p+q$ آن‌گاه $a_m \times a_n = a_p \times a_q$

$$6+14=8+12 \Rightarrow a_6 \times a_{14} = a_8 \times a_{12} \Rightarrow 2 \times 16 = 8 \times a_8 \Rightarrow a_8 = 4$$

$$\begin{cases} a_1(1+q+q^2) = 21 \\ \frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_1 q} + \frac{1}{a_1 q^2} = \frac{7}{12} \end{cases} \Rightarrow \frac{q^2+q+1}{a_1 q^2} = \frac{7}{12}$$

اگر سه جمله‌ی متوالی را $a_1, a_1 q, a_1 q^2$ در نظر بگیریم، خواهیم داشت:

$$q^2+q+1 = \frac{7}{12} a_1 q^2 \Rightarrow a_1(q^2+q+1) = \frac{7}{12} a_1^2 q^2 \Rightarrow a_1^2 q^2 = 36 \Rightarrow a_1 q = 6$$

پس خواهیم داشت:

پس $\frac{q^2+q+1}{6q} = \frac{7}{12}$ یا $2q^2 - 5q + 2 = 0$ پس $q = 2, \frac{1}{2}$ در نتیجه عدد بزرگ‌تر ۱۲ می‌باشد.

اگر دنباله‌ی هندسی را به صورت $a_1, a_1q, a_1q^2, \dots$ در نظر بگیریم، آن‌گاه:

گزینه «۱» درست است چون در این صورت:

$$a_1k, a_1kq, a_1kq^2, \dots \Rightarrow q' = kq$$

گزینه «۳» درست است. چون

$$a_1^2, (a_1q)^2, (a_1q^2)^2, \dots \Rightarrow q' = q^2$$

گزینه «۴» درست است. چون در این صورت $q' = q + k$

اما گزینه «۲» نادرست است برای مثال نقض دنباله‌ی $2, 6, 18, \dots$ را در نظر می‌گیریم و همه‌ی جملات را با ۱ جمع می‌کنیم. آن‌گاه:

$$3, 7, 19, \dots \Rightarrow \frac{7}{3} \neq \frac{19}{7}$$

$$a_n = a_1q^{n-1} \Rightarrow C_n = a_n \cdot b_n = a_1q^{n-1} \cdot b_1p^{n-1} = a_1b_1(qp)^{n-1}$$
$$b_n = b_1p^{n-1}$$

برای رد سایر موارد $a_n = 2^n$ و $b_n = 3^n$ در نظر می‌گیریم.

$$a_1 = 1, q = 3^{-1} \Rightarrow a_{n+m} \times a_{n-m} = a_1q^{n+m-1} \times a_1q^{n-m-1} = a_1^2q^{2n-2} = 1^2 \times 3^{-2n+2} = (3^2)^{-n+1} = 9^{1-n}$$

$$\frac{a_2}{a_1} = \frac{1}{81} \Rightarrow \frac{a_1q^1}{a_1} = \frac{1}{81} \Rightarrow q^1 = \frac{1}{81} \xrightarrow{q < 0} q = -\frac{1}{3}$$

$$a_3 = a_1q^2 \Rightarrow 9 = a_1 \left(-\frac{1}{3}\right)^2 \Rightarrow 9 = \frac{1}{9}a_1 \Rightarrow a_1 = 81$$

$$\frac{1}{4}, \frac{1}{12}, \frac{1}{36}, \dots \Rightarrow q_1 = \frac{\frac{1}{12}}{\frac{1}{4}} = \frac{1}{3}$$

$$\frac{1}{8}, -\frac{1}{24}, -\frac{1}{72}, \dots \Rightarrow q_2 = \frac{-\frac{1}{24}}{-\frac{1}{8}} = \frac{1}{3}$$

جمله‌ی هفتم دنباله اول همان جمله‌ی سیزدهم دنباله‌ی اصلی است.
جمله‌ی هفتم دنباله‌ی دوم همان جمله‌ی چهاردهم دنباله‌ی اصلی است.

$$\left. \begin{aligned} b_1 = \frac{1}{4} &\Rightarrow b_7 = \frac{1}{4} \left(\frac{1}{3}\right)^{7-1} = \frac{1}{4} \times \left(\frac{1}{3}\right)^6 = \frac{1}{4} \times \frac{1}{729} = \frac{1}{2916} = a_{13} \\ C_1 = -\frac{1}{8} &\Rightarrow C_7 = \frac{1}{8} \left(\frac{1}{3}\right)^{7-1} = -\frac{1}{8} \left(\frac{1}{3}\right)^6 = -\frac{1}{8} \times \frac{1}{729} = \frac{-1}{5832} = a_{14} \end{aligned} \right\} \Rightarrow a_{13} + a_{14} = \frac{1}{5832}$$

$$a_1 + a_2 + a_3 = 4 \Rightarrow (a_1 + a_1q + a_1q^2 = 4) \quad (1)$$

$$a_4 + a_5 + a_6 = 256 \Rightarrow a_1q^3 + a_1q^4 + a_1q^5 = 256 \Rightarrow a_1q^3(1 + q + q^2) = 256 \xrightarrow{(1)} q^3 \times 4 = 256 \Rightarrow q^3 = 64 \Rightarrow q = \pm 4$$

$$a_1 a_3 = a_2^2 = 4 \Rightarrow a_2 = \pm 2, \quad a_3 a_5 = a_4^2 = 16 \Rightarrow a_4 = \pm 4$$

اگر $\begin{cases} a_2 = 2, a_4 = 4 \Rightarrow q = \sqrt[3]{2} \\ a_2 = -2, a_4 = -4 \Rightarrow q = \sqrt[3]{2} \end{cases} \Rightarrow$ دسته جواب ۱

اگر $\begin{cases} a_2 = 2, a_4 = -4 \Rightarrow q = -\sqrt[3]{2} \\ a_2 = -2, a_4 = 4 \Rightarrow q = -\sqrt[3]{2} \end{cases} \Rightarrow$ دسته جواب ۱

$$a_5 = \frac{a_3 + a_4}{2} \Rightarrow 2a_5 = a_3 + a_4 \Rightarrow 2a_1 q^4 = a_1 q^2 + a_1 q^3 \Rightarrow 2q^2 = 1 + q \Rightarrow 2q^2 - q - 1 = 0 \Rightarrow \begin{cases} q = 1 \\ q = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

$$a_3 = a_1 q^2 = 3 \quad \xrightarrow{\text{با تقسیم تساوی‌ها}} \quad q^2 = 4 \Rightarrow q = \pm 2 \Rightarrow a_1 = \frac{3}{4} \Rightarrow \begin{cases} a_n = \frac{3}{4} \times 2^{n-1} = 3 \times 2^{n-3} \\ a_n = \frac{3}{4} \times (-2)^{n-1} = 3 \times (-2)^{n-3} \end{cases}$$

همان‌طور که می‌بینیم در هر دو حالت هر جمله باید مضرب ۳ باشد که در گزینه «۴» این چنین نیست.

$$a_2 + a_3 = 8 \Rightarrow a_1 q + a_1 q^2 = 8 \Rightarrow a_1 q(1+q) = 8 \quad (1)$$

$$a_1 \cdot a_1 q \cdot a_1 q^2 = 1 \Rightarrow a_1^3 q^3 = 1 \Rightarrow (a_1 q)^3 = 1 \Rightarrow a_1 q = 1 \xrightarrow{\text{با جایگذاری در (1)}} 1+q = 8 \Rightarrow q = 7 \Rightarrow a_1 = \frac{1}{7}$$

$$\Rightarrow a_1 + a_1 q + a_1 q^2 = \frac{1}{7} + 1 + \frac{1}{7} \times 49 = \frac{57}{7}$$

نکته اگر حاصل ضرب سه جمله‌ی متوالی یک دنباله‌ی هندسی داده شده باشد، آن سه جمله را به شکل $\frac{a}{q}, a, aq$ در نظر می‌گیریم.

$$\text{جمله سه حاصل ضرب} = 216 \Rightarrow \frac{a}{q} \times a \times aq = 216 \Rightarrow a^3 = 216 \Rightarrow a = 6$$

$$\text{مجموع سه جمله} = 19 \Rightarrow \frac{6}{q} + 6 + 6q = 19 \Rightarrow 6 + 6q + 6q^2 = 19q \Rightarrow 6q^2 - 13q + 6 = 0 \Rightarrow q = \frac{3}{2}, \frac{2}{3}$$

$$\begin{cases} q = \frac{3}{2} \Rightarrow 4, 6, 9 \\ q = \frac{2}{3} \Rightarrow 9, 6, 4 \end{cases} \Rightarrow \text{تفاضل بزرگ‌ترین و کوچکترین} = 9 - 4 = 5$$

$$a_4 + a_5 = 4/5(a_6 + a_7) \Rightarrow a_1 q^3 + a_1 q^4 = \frac{4}{5}(a_1 q^5 + a_1 q^6) \Rightarrow a_1 q^3(1+q) = \frac{4}{5} \times a_1 q^5(1+q) \xrightarrow{q \neq -1} 1 = \frac{4}{5} \times q^2$$

$$\Rightarrow q^2 = \frac{5}{4} \Rightarrow q = \frac{\sqrt{5}}{2}$$

$$a_2 = 2 \Rightarrow a_1 q = 2 \Rightarrow a_1 \times \frac{\sqrt{5}}{2} = 2 \Rightarrow a_1 = 2 \times \frac{2}{\sqrt{5}} \Rightarrow a_1 = \frac{4}{\sqrt{5}}$$

گزینه «۳» ۱۷۶

قیمت دو چرخه یک دنباله هندسی با $a_1 = 300$ و $q = \frac{9}{10}$ است. بنابراین $a_n = 300 \cdot (\frac{9}{10})^n$

گزینه «۲» ۱۷۷

اگر جملات دنباله هندسی به شکل $a_1, a_1q, a_1q^2, a_1q^3$ باشند، آن گاه

$$\begin{cases} a_1 + a_1q^3 = 13 \\ a_1q + a_1q^2 = 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1(1+q^3) = 13 \\ a_1q(1+q) = 4 \end{cases} \xrightarrow{\text{تقسیم طرفین}} \frac{1+q^3}{q(1+q)} = \frac{13}{4} \Rightarrow \frac{(1+q)(1+q^2-q)}{q(1+q)} = \frac{13}{4} \Rightarrow 4 - 4q + 4q^2 = 13q$$

$$\Rightarrow 4q^2 - 17q + 4 = 0 \Rightarrow q = \frac{17 \pm \sqrt{289 - 64}}{8} = \frac{17 \pm 15}{8}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} q = 4 \\ q = \frac{1}{4} \end{cases} \Rightarrow \text{مقدار بزرگتر } q = 4$$

گزینه «۳» ۱۷۸

فرض کنیم تعداد جملات $n = 2$ باشد. پس:

$$\begin{aligned} \text{مجموع تمام جملات} &= a_1 + a_2 \\ \text{مجموع جملات با ردیف فرد} &= a_1 \end{aligned} \xrightarrow{\text{فرض}} a_1 + a_2 = 3a_1 \Rightarrow a_2 = 2a_1 \Rightarrow \frac{a_2}{a_1} = 2$$

بنابراین قدر نسبت این دنباله هندسی $q = 2$ است.

گزینه «۲» ۱۷۹

اگر این کوه در هر روز یک پنجم وزن خود را از دست دهد پس در هر روز $\frac{4}{5}$ وزن خود را حفظ می کند بنابراین وزن

باقی مانده ی کوه، دنباله هندسی با $a_1 = 100$ و $q = \frac{4}{5}$ است.

$$a_n = 100 \times (\frac{4}{5})^n \Rightarrow a_5 = 100 \times (\frac{4}{5})^5 = 32/768$$

بنابراین حدود $\frac{1}{3}$ وزن آن باقی می ماند.

گزینه «۳» ۱۸۰

در پایان هر سال سرمایه در $1 + 0.20 = 1.2$ ضرب می شود. پس از ۴ سال مبلغ پس انداز برابر است با: $5000 \times (1.2)^4 = 10368$

گزینه «۲» ۱۸۱

نکته

حاصل ضرب n جمله ی متساوی الفاصله از یک دنباله هندسی که n عددی فرد است، برابر است با جمله وسط به توان n

جمله $k+1$ ام از یک دنباله $2k+1$ جمله ای یعنی جمله وسط. بنابراین:

$$p^{2k+1} = (2k+1 \text{ جمله وسط}) \Rightarrow \text{حاصل ضرب } 2k+1 \text{ جمله} = p^{2k+1} = \text{جمله ی وسط}$$

$$a_1 \times a_2 \times a_3 \times \dots \times a_q = \lambda \Rightarrow a_1 \times a_1 q \times a_1 q^2 \times \dots \times a_1 q^{q-1} = \lambda \Rightarrow a_1^q \times q^{1+2+\dots+(q-1)} = \lambda \Rightarrow a_1^q \cdot q^{36} = \lambda \Rightarrow (a_1 q^4)^9 = \lambda$$

$$\Rightarrow a_1 q^4 = \sqrt[9]{\lambda} \Rightarrow a_1 q^4 = \sqrt[9]{2^3} \Rightarrow a_1 q^4 = \sqrt[3]{2} \quad (1)$$

$$a_2 \cdot a_3 \cdot a_4 \cdot a_8 = a_1 q \cdot a_1 q^2 \cdot a_1 q^5 \cdot a_1 q^7 = a_1^4 \cdot q^{16} = (a_1 q^4)^4 \stackrel{(1)}{=} (\sqrt[3]{2})^4 = \sqrt[3]{2^4} = \sqrt[3]{2^3 \times 2} = 2\sqrt[3]{2}$$

نکته مجموع n جمله از دنباله هندسی با جمله اول a_1 و قدرنسبت q برابر است با:

$$S_n = \frac{a_1(1-q^n)}{1-q} = \frac{a_1(q^n-1)}{q-1}$$

$$(2x)^2 = (x^2 + 4)(x^2 - 2) \Rightarrow 4x^2 = x^4 + 2x^2 - 8 \Rightarrow x^4 - 2x^2 - 8 = 0$$

$$\xrightarrow{x^2=t} t^2 - 2t - 8 = 0 \Rightarrow \begin{cases} t = -2 \Rightarrow x^2 = -2 & \text{جواب ندارد.} \\ t = 4 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x = 2 \text{ یا } x = -2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \Rightarrow 8, 4, 2, \dots & \text{دنباله نزولی است (قق)} \\ x = -2 \Rightarrow 8, -4, 2, \dots & \text{دنباله نانزولی است (غقق)} \end{cases}$$

$$S_7 = \frac{a_1(1-q^7)}{1-q} = \frac{8(1-(\frac{1}{2})^7)}{1-\frac{1}{2}} = \frac{8 \times \frac{127}{128}}{\frac{1}{2}} = \frac{127}{8}$$

$$a^2 = 4 \times 9 \Rightarrow a = 6$$

$$q^2 = a \times b \Rightarrow 81 = 6b \Rightarrow b = \frac{81}{6} = \frac{27}{2}$$

$$q = \frac{\text{جمله دوم}}{\text{جمله اول}} = \frac{a_2}{a_1} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2} \Rightarrow S_6 = \frac{4(1-(\frac{3}{2})^6)}{1-\frac{3}{2}} = 83\frac{1}{8}$$

$$\frac{S_8}{S_4} = \frac{5}{4} \Rightarrow \frac{a_1(1-q^8)}{1-q} \div \frac{a_1(1-q^4)}{1-q} = \frac{5}{4} \Rightarrow \frac{1-q^8}{1-q^4} = \frac{5}{4} \Rightarrow \frac{(1-q^4)(1+q^4)}{1-q^4} = \frac{5}{4} \Rightarrow 1+q^4 = \frac{5}{4} \Rightarrow q^4 = \frac{1}{4} \Rightarrow (q^2)^2 = (\frac{1}{4})^2$$

$$q^2 = \frac{1}{4} \times \sqrt{\frac{1}{4}} = \frac{1}{4} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{8}$$

$$\left\{ \begin{aligned} S_9 - S_6 &= \frac{a_1(1-q^9)}{1-q} - \frac{a_1(1-q^6)}{1-q} = 135 \Rightarrow \frac{a_1}{1-q} (1-q^9 - 1 + q^6) = 135 \quad (1) \\ S_6 - S_3 &= \frac{a_1(1-q^6)}{1-q} - \frac{a_1(1-q^3)}{1-q} = 5 \Rightarrow \frac{a_1}{1-q} (1-q^6 - 1 + q^3) = 5 \quad (2) \end{aligned} \right.$$

$$\frac{q^6 - q^9}{q^3 - q^6} = \frac{135}{5} = 27 \Rightarrow \frac{q^3(q^3 - q^6)}{q^3 - q^6} = 27 \Rightarrow q^3 = 27 \Rightarrow q = 3$$

از تقسیم رابطه‌ی (۱) بر (۲) داریم:

گزینه «۳» ۱۸۷

$$9 + 99 + 999 + \dots + \underbrace{999\dots 9}_{99 \text{ مرتبه}} = (10^1 - 1) + (10^2 - 1) + (10^3 - 1) + \dots + (10^{99} - 1) = (10^1 + 10^2 + 10^3 + \dots + 10^{99}) - (1 + 1 + \dots + 1)$$

$$= \frac{10(1 - 10^{99})}{1 - 10} - 99 = \frac{10 - 10^{100}}{-9} - 99 = \frac{10^{100} - 10}{9} - 99 = \frac{10^{100} - 901}{9}$$

گزینه «۲» ۱۸۸

صورت کسر به ازای $x = \sqrt{2}$ مجموع دنباله‌ای هندسی با ۱۴ جمله و $q = -\sqrt{2}$ می‌باشد. پس:

$$\frac{1(1 - (-\sqrt{2})^{14})}{1 - \sqrt{2}} = \frac{1 - 2^7}{1 - \sqrt{2}} = \frac{2^7 - 1}{1} = 128 - 1 = 127$$

گزینه «۲» ۱۸۹

در دنباله‌ی هندسی با سه جمله، $a_1 = 2$ و $S_3 = 26$ و جمله‌ها a_1, a_2, a_3 هستند.

a_1, t_1, a_2, t_2, a_3

در دنباله‌ی هندسی جدید با ۵ جمله داریم:

$$S_3 = \frac{2(1 - q^3)}{1 - q} = 26 \Rightarrow \frac{2(1 - q)(1 + q + q^2)}{1 - q} = 26 \Rightarrow q^2 + q - 12 = 0 \Rightarrow \begin{cases} q = 3 & (\text{قق}) \\ q = -4 & (\text{غقق}) \end{cases}$$

بنابراین سه جمله‌ی اول با توجه به $q = 3$ برابر با ۲، ۶، ۱۸ هستند. در نتیجه:

$$t_1^2 = a_1 \times a_2 = 2 \times 6 = 12 \Rightarrow t_1 = 2\sqrt{3} \Rightarrow \text{قدر نسبت دنباله‌ی جدید} = \frac{2\sqrt{3}}{a_1} = \frac{2\sqrt{3}}{2} = \sqrt{3}$$

$$\Rightarrow \text{جواب} = 26 + 18\sqrt{3} = 2(13 + 9\sqrt{3})$$

گزینه «۱» ۱۹۰

$$\frac{t^{11} + t^{10} + t^9 + \dots + t + 1}{t^9 + t^6 + t^3 + 1} \times \frac{t-1}{t-1} \times \frac{t^3-1}{t^3-1} = \frac{(t-1)(t^{11} + t^{10} + \dots + t + 1)(t^3-1)}{(t^3-1)(t^9 + t^6 + t^3 + 1)(t-1)} = \frac{(t^{12}-1)(t-1)(t^2+t+1)}{(t^{12}-1)(t-1)} = t^2 + t + 1$$

$$t = \frac{-1 + \sqrt{5}}{2} \rightarrow t^2 = \frac{1}{4}(3 - \sqrt{5}) \Rightarrow t^2 + t = \frac{1}{4}(3 - \sqrt{5} - 1 + \sqrt{5}) = 1 \Rightarrow t^2 + t + 1 = 2$$

گزینه «ع» ۱۹۱

$$a_1 + a_1q + a_1q^2 = 136 \Rightarrow \frac{a_1(1 - q^3)}{1 - q} = 136$$

$$a_1 + a_1q + \dots + a_1q^5 = 153 \Rightarrow \frac{a_1(1 - q^6)}{1 - q} = 153 \Rightarrow \frac{(1 - q^6)}{1 - q^3} = \frac{153}{136} \Rightarrow \frac{(1 - q^3)(1 + q^3)}{1 - q^3} = \frac{153}{136} \Rightarrow 1 + q^3 = \frac{153}{136}$$

$$\Rightarrow q^3 = \frac{17}{136} = \frac{1}{8} \Rightarrow q = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{a_1}{a_5} = \frac{a_1}{a_1 \times q^4} = 16$$

گزینه «۲» ۱۹۲

عبارت داده شده مجموع ۱۰ جمله‌ی یک دنباله‌ی هندسی با جمله‌ی اول a^9 و قدر نسبت $\frac{b}{a}$ است.

$$S = \frac{a^9(1 - (\frac{b}{a})^{10})}{1 - (\frac{b}{a})} = \frac{a^9 - a^9(\frac{b^{10}}{a^{10}})}{\frac{a+b}{a}} = \frac{a^9 - \frac{b^{10}}{a}}{\frac{a+b}{a}} = \frac{\frac{a^{10} - b^{10}}{a}}{\frac{a+b}{a}} = \frac{a^{10} - b^{10}}{a+b}$$

گزینه «۲» ۱۹۳

$$A = (1+x+\dots+x^{\wedge})(1-x+x^{\wedge}-\dots+x^{\wedge}) = \frac{x^9-1}{x-1} \times \frac{x^9+1}{x+1} = \frac{x^{18}-1}{x^2-1} \xrightarrow{x=\sqrt{2}} A = \frac{(x^2)^9-1}{x^2-1} = \frac{2^9-1}{2-1} = 511$$

گزینه «۲» ۱۹۴

$$a_1 = 181 a_1 q^{\wedge} \Rightarrow q^{\wedge} = \frac{1}{181} \Rightarrow q = \frac{1}{3} \Rightarrow S_{\wedge} = a_1 + a_1 q + a_1 q^2 + a_1 q^3 = a_1 (1 + q + q^2 + q^3) \Rightarrow S_{\wedge} = a_1 (1 + \frac{1}{3} + \frac{1}{9} + \frac{1}{27}) = \frac{40}{27} a_1$$

$$\Rightarrow \frac{S_{\wedge}}{a_{\wedge}} = \frac{\frac{40}{27} a_1}{\frac{1}{27} a_1} = \frac{40}{1} = 40$$

گزینه «۱» ۱۹۵

$$\frac{a_1(1-q^n)}{1-q} = 5 \frac{a_1(1-(q^2)^{\frac{n}{2}})}{1-q^2} \Rightarrow 1 = \frac{5}{1+q} \Rightarrow 1+q=5 \Rightarrow q=4 \Rightarrow \frac{\sqrt{a_1 q^2 \cdot a_1 q^4}}{a_1 q^3} = \frac{a_1 q^5}{a_1 q^3} = q^2 = 4^2 = 16$$

گزینه «۱» ۱۹۶

$$S_n = \frac{\frac{1}{2}(1-(\frac{1}{2})^n)}{1-\frac{1}{2}} = 1-2^{-n}$$

$$S_{n-1} = \frac{\frac{1}{2}(1-(\frac{1}{2})^{n-1})}{1-\frac{1}{2}} = 1-2^{1-n}$$

$$\Rightarrow \frac{1-2^{1-n}}{1-2^{-n}} < \frac{99}{100} \Rightarrow 100 - 100 \times 2^{1-n} < 99 - 99 \times 2^{-n} \Rightarrow 1 < 100(2^{1-n}) - 99(2^{-n})$$

$$\Rightarrow 1 < 2^{-n}(200 - 99) \Rightarrow 2^{-n} > \frac{1}{101} \Rightarrow \frac{1}{2^n} > \frac{1}{101} \Rightarrow 2^n < 101 \Rightarrow n_{\max} = 6$$

گزینه «۱» ۱۹۷

$$\frac{a_1(1-q^n)}{1-q} = \frac{1-q^n}{1-q} = 4 \in \mathbb{Z}$$

$$\frac{a_1(1-q^3)}{1-q} = 1-q^3$$

چون نسبت فوق برابر عددی صحیح است، پس $1-q^n$ باید بر $1-q^3$ بخش پذیر باشد و لازمی این کار این است که n مضرب صحیح ۳ باشد، پس $n=10$ نمی تواند باشد.

گزینه «ع» ۱۹۸

در مرحله ی اول شعاع دایره را برابر R در نظر می گیریم. در مرحله دوم شعاع هر یک از دو دایره ی رسم شده برابر $\frac{R}{2}$ و در مرحله سوم شعاع هر یک از چهار دایره ی رسم شده $\frac{R}{4}$ است و ...

جمله اول: $S_1 = \pi R^2$

جمله دوم: $S_2 = 2(\pi(\frac{R}{2})^2) = \frac{\pi R^2}{2} = \frac{S_1}{2}$

جمله سوم: $S_3 = 4(\pi(\frac{R}{4})^2) = \frac{\pi R^2}{4} = \frac{S_1}{4}$

...

جملات دنباله: $S_1, \frac{S_1}{2}, \frac{S_1}{4}, \frac{S_1}{8}, \dots, \frac{S_1}{2^{n-1}}, \dots \Rightarrow S_{100} = \frac{S_1}{2^{99}} = \frac{4\pi}{2^{99}} = \frac{\pi}{2^{97}}$

در دنباله هندسی نامتناهی با جمله اول a_1 و قدرنسبت q ، اگر $|q| < 1$ باشد، مجموع تمام جملات دنباله

$$S_{\infty} = \frac{a_1}{1-q}$$

نکته

برابر است با:

$$q = \frac{1}{3+2\sqrt{2}} \times \frac{3-2\sqrt{2}}{3-2\sqrt{2}} \Rightarrow q = 3-2\sqrt{2} \Rightarrow |q| < 1$$

$$S_{\infty} = \frac{a_1}{1-q} = \frac{3+2\sqrt{2}}{1-3+2\sqrt{2}} = \frac{(1+\sqrt{2})^2}{2(\sqrt{2}-1)} = \frac{1}{2}(1+\sqrt{2})^3$$

$$x^2 = (12+x)(8-x) \Rightarrow x^2 = 96 - 12x + 8x - x^2 \Rightarrow 2x^2 + 4x - 96 = 0 \Rightarrow x^2 + 2x - 48 = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -8 \Rightarrow 4, -8, 16, \dots & \text{غوق} \\ x = 6 \Rightarrow 18, 6, 2, \dots & \text{قق} \end{cases}$$

$$S_{\infty} = \frac{a_1}{1-q} = \frac{18}{1-\frac{1}{3}} = \frac{18}{\frac{2}{3}} = \frac{54}{2} = 27$$